

Hyvinvointia työstä

Työterveyslaitos

Arjen arkki arviointi

Valtakunnallisten ESR-toimenpöiden arviointi

18.6.2014

Merja Turpeinen, tutkija
Työterveyslaitos, Työkyvyn ja terveyden edistäminen
merja.turpeinen@ttl.fi

Ville Virtanen, verkostokoordinaattori
Suomen ammatillisen koulutuksen kulttuuri- ja urheiluliitto SAKU ry
Ville.virtanen@sakury.net

saku

Työterveyslaitos

Vipuvoimaa
EU:lta
2007-2013

Järvenpään
koulutuskeskus

OPETUSHALLITUS

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Arjen Arkin arvioinnin tarkoitus ja lopputuotokset

- Arvioinnilla tuotettiin tietoa hanketoiminnan tulosten juurtumisen edellytyksistä ammatillisissa oppilaitoksissa ja
- tehtiin ehdotuksia seuraavan kauden kehittämistoimintaan oppimisympäristöissä

Tuotokset

- Arviointiraportti
- Suositukset seuraavan rahoituskauden kehittämistoimintaan
 - suositukset rahoittajalle
 - suositukset hankkeiden toteuttajille
- Tarkistuslistat suositusten tueksi ja johdon työkaluksi hanketyöntekijöiden perehdyttämiseen

Tavoitteena: Hankkeesta arjen käytännöksi

HANKKEESTA ARJEN KÄYTÄNNÖKSI

= tutkimusraportti hankkeiden tulosten juurtumista ja leviämistä edistävistä ja estävistä tekijöistä ammatillisissa oppilaitoksissa

Arviointikysymykset ja kohde

- Arvioinnin kohteena 27 PAT-hanketta
 - Aineistoa kerättiin hankelomakkeilla, SWOT-analyyseilla, työpajoissa ja oppilaitosten johtoa haastatellen
1. Mitkä tekijät edistävät ja mitkä estävät hankkeissa kehitettyjen uusien hyvien käytäntöjen ja tuotteiden juurtumista?
 2. Mitkä tai millaiset hankkeet ovat onnistuneet juurruttamisessa ja miksi?
 3. Miten eri hanketoimijat näkevät onnistumiset ja ei niin onnistuneet puolet hankkeissa?

Arvioinnin viitekehys

Realistisen arvioinnin viitekehyksessä

(Pawson & Tilley 1997; 2001)

- tarkasteltiin innovaatioiden leviämistä organisaatioissa (Rogers 1995; 2003)
- sekä organisaatioiden kehittämishankkeiden implementaatiota (esim. Nielsen & Randall 2011; Saksvik ym. 2002)

Prosessiarviointia tehtiin

- käytännön tarpeisiin (vrt. Patton 1997)
- arviointiote oli osallistavaa ja kehittäväää (Kivipelto 2008)
- tarkasteltiin hankkeiden onnistumista ja tuotteiden juurtumista eri toimijoiden ja prosessien näkökulmasta

Arviointiaineistot

Arjen arkin hankelomakkeet	Syksy 2012 - kevät 2013
Työpaja juurtumiseen vaikuttavista tekijöistä sekä hankkeen markkinoinnista	Ammatillisen koulutuksen hyvinvointipäivät 13.12.2012
SWOT-analyysi hankkeen juurtumisesta (projektipäälliköt)	PAT-hankkeiden tapaaminen 15.1.13
Ryhmäkeskustelut, oman hankkeen peilaus esimerkkitaapaukseen	PAT-hankkeiden tapaaminen 15.1.13
SWOT-analyysi hankkeen juurtumisesta (hanketoimijat yhdessä)	Kotitehtävän palautus 15.2.13
Keskustelut hankkeiden ja tuotteiden arvioinnista; toiminnallinen tulevaisuusnäkökulma	PAT-hankkeiden tapaaminen 14.-15.5.13
Keskustelut suosituksista rahoittajille, hanketoimijoille ja johdolle sekä hankkeiden tulosten arviointia Belgian mallin mukaisesti	Paremmat Arjentaidot ja opintojen kautta töihin - ohjelman työpaja 4.9.13
Keskustelutilaisuudet ja haastattelut oppilaitosten johdolle	1.10.13 SAJO ry:n seminaari; Keskuspuiston Ammattiopisto sekä Omnia 11/13
Työpaja hankkeiden juurtumisesta ja suosituksista eri toimijoiden näkökulmasta	Ammatillisen koulutuksen hyvinvointipäivät 4.12.2013

Hankkeiden onnistumista ja uusien tuotteiden juurtumista ehkäiseviä tekijöitä

Hankkeessa – resurssien puute, levittämisen ja juurruttamisen vähäisyys, hallitsemattomat muutokset

Uuden tuotteen osalta – hyödyttömyys, vaikea saatavuus tai käyttö, kalleus, sopimattomuus perustehtävään

Oppilaitoksessa – kehittämistoiminnan ohjausresurssien puute, johdon hankeosaamisen puute tai passiivinen osallistuminen hankkeeseen ja sen seurantaan

Kohde- ja sidosryhmien osalta – osallistumisen puute, verkostokumppanuuksien toimimattomuus, rahoittajien kohtuuttomat odotukset, resurssien tai tuen puute, paikallisten tai alueellisten sidosryhmien toiminnan tai ajankohtaisen keskustelun mahdolliset kielteiset seuraukset hankkeelle

Uusien tuotteiden juurtumista edistävät tekijät

Kehittämishankkeessa ja uuden tuotteen osalta

- tuotteen ja hankkeen tarpeellisuus todettu
- realistinen suunnitelma
- osaava, innostunut ja jaksava projektihenkilöstö
- kohde- ja sidosryhmien sekä verkostokumppanien osallistuminen hankkeen eri vaiheisiin ja toimenpiteisiin
- hyödyllinen, käytännössä toimiva ja testattu tuote
- jatkuvan arvioinnin ja palautteen hyödyntäminen projektin ohjauksessa
- riittävät, kohderyhmälähtöiset levittämisen- ja juurruttamistoimenpiteet

Uusien tuotteiden juurtumista edistävät tekijät

Oppilaitoksessa

- organisaation suunnitelmallinen kehittämistoiminta
- johdon seuranta ja tuki hankkeille
- uuden tuotteen käyttöönottoa tukevat päätökset

Muiden sidosryhmien ja toimintaympäristön osalta

- yhteiskunnallisten, alueellisten ja paikallisten vaikuttajatahojen ohjaus ja julkinen keskustelu
- rahoittajan ohjaus ja tuki

Miten lisää vaikuttavuutta kehittämishankkeisiin?

- **pyritään vaikuttavuuteen** hankesuunnitelmasta lähtien
- **juurrutetaan tuotteita** suunnitelmallisesti jo hankeaikana
- **arvioidaan hankkeita** ja hyödynnetään palautetta jatkuvasti hankkeen ohjauksessa
- **osallistetaan kohde- ja sidosryhmiä** yhteiskehittämiseen
- **ohjataan oppilaitostasolla** hanketoimintaa, juurruttamista ja vaikuttavuuden arviointia
- **sekä valtakunnallisella hankeohjauksella,** tuotteiden arvioinnilla ja levittämisellä

Arvioinnin pohjalta kootut käytännön suositukset

- Suositukset rahoittajalle
- Suositukset hankkeiden toteuttajille
- Tarkistuslista suositusten tueksi oppilaitoksen hanketoiminnan arviointiin
- Tarkistuslista johdolle hanketoimijoiden perehdyttämiseen

Lähteet

Kivipelto M (2008) Osallistava ja valtaistava arviointi. Johdatus periaatteisiin ja käytäntöihin. Stakesin työpapereita 17/2008. Valopaino Oy, Helsinki.

Nielsen, K. & Randall, R. (2012). Opening the black box: Presenting a model for evaluating organizational-level interventions. *European Journal of work and organizational psychology*. 1-17.

Patton, M. Q. (1997) Utilization-Focused Evaluation. The New Century Text. 3rd Edition. Thousand Oaks, London & New Delhi: SAGE.

Pawson, R. & Tilley, N. (1997). Realistic evaluation. London. Thousand Oaks & New Delhi. Sage.

Pawson, R. & Tilley, N. (2001). Realistic evaluation bloodlines. *American Journal of Evaluation*. 22 (3), 317-324.

Rogers EM (2003) Diffusion of innovations. New York. The Free Press.

Saksvik, P., Nytrø, K., Dahl-Jørgensen, C. & Mikkelsen, A. (2002). A process evaluation of individual and organizational occupational stress and health interventions. *Work and Stress*. 16, 37-57.

Hankkeesta arjen käytännöksi

suositukset rahoittajille

hankkeiden tulosten juurruttamisen ja levittämisen tehostamiseksi

5 Suositusta rahoittajille

- 1) **Koordinoinnilla vähennetään päällekkäistä työtä ja tuetaan hyvien käytäntöjen leviämistä ja hanketoimijoiden työhyvinvointia**
- 2) **Hyvät käytännöt arvioinnin kautta valtakunnallisiin levittämishankkeisiin**
- 3) **Raportointi ja arviointi tukemaan hankkeiden joustavaa luovuutta ja tulosten mallintamista**
- 4) **Hanketoimijoiden osaamisen ja työhyvinvoinnin tukeminen edistää hanketyön laatua**
- 5) **Kohde- ja sidosryhmien monimuotoisella osallistamisella vaikuttavuutta**

Hankkeesta arjen käytännöksi

suositukset oppilaitosten johdolle ja hankkeiden vastuuhenkilöille

hankkeiden tulosten juurruttamisen ja levittämisen tehostamiseksi

8 suositusta oppilaitosten johdolle

- 1) **Suunnitelmallinen kehittämistoiminta**
- 2) **Hankkeen tarve ja sopinen strategiaan lähtökohtana uudelle hankkeelle**
- 3) **Realistinen suunnitelma, osallistavuuden ja riskien arviointi ennakkoon**
- 4) **Johdon seuranta ja tuki koko hankkeen ajan**
- 5) **Innostuneet, osaavat ja hyvinvoivat hanketoimijat**
- 6) **Hankkeiden tulosten arviointi
-> sopivuus käytäntöön**
- 7) **Johdonmukainen levittäminen ja käyttöönottoa tukevat päätökset**
- 8) **Levittämällä hyviä innovaatioita oppilaitoksen tunnettuus, kiinnostavuus ja toimintamahdollisuudet lisääntyvät**

7 suositusta hankkeen käytännön toteuttajille

- 1) **Suunnittelu, seuranta ja arviointi alusta lähtien**
- 2) **Suunnitelman johdonmukainen toteuttaminen ja valmius tarvittaessa tehtäviin muutoksiin**
- 3) **Kohde- ja sidosryhmien monimuotoinen osallistaminen ja sitouttaminen hankkeeseen**
- 4) **Hyödylliseksi todetut, helposti omaksuttavat ja eri kohderyhmien tarpeisiin mukautuvat toimintamallit siirtyvät nopeimmin oppilaitoksen arkeen**
- 5) **Kohderyhmälähtöiset toimenpiteet varmistavat uusien toimintamallien leviämisen ja käytäntöön siirtymisen**
- 6) **Vaikuttavuuden arvioinnilla saadaan tietoa uuden toimintamallin jatkolevittämiseen tai -kehittämiseen**
- 7) **Pitämällä huolta omasta osaamisesta ja jaksamisesta innostusta riittää ja pysytään kehittämistyön vauhdissa**

arjen arkki

Hankkeesta arjen käytännöksi

Tarkistuslistat

Hankkeen tulosten juurtumisen ja levittämisen varmistamiseen

Tarkistuslistat tukemaan hankkeen tulosten juurtumista ja levittämistä

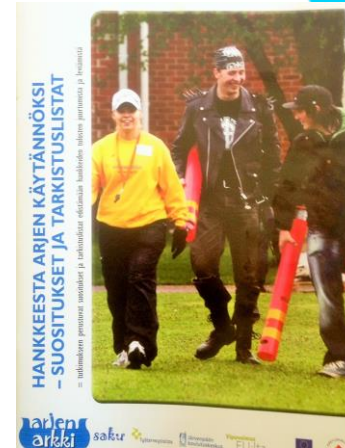

1. Koulutuksen järjestäjän ja oppilaitoksen johdon tarkistuslista oppilaitoksen kehittämisen tueksi
2. Kaksi erilaista tarkistuslistaa hanketoimijoiden perehdyttämiseen juurtumista tukevalla tavalla

Jos pystyt vastaamaan kaikkiin tai useampaan kohtaan kyllä, on oppilaitoksen hanketoiminta vaikuttavuuden näkökulmasta hyvällä mallilla!

1. Koulutuksen järjestäjän ja oppilaitoksen johdon tarkistuslista

Yhteensä 31 tarkistuslistan kohtaa,
joista saa

- vinkkejä oppilaitoksen kehittämisen tueksi, kun pyritään vaikuttavaan hanketoimintaan
- vinkkejä hankkeen onnistumisen edellytysten arviointiin sekä loppuarviointiin
- vinkkejä johdon oman toiminnan kehittämiseen hanketoiminnan ohjaamisen ja hanketoimijoiden tueksi

2. Tarkistuslistat hanketoimijoiden perehdyttämiseen hankkeen juurruttamista edistävällä tavalla

1) Muistilista hanketoimijoiden perehdytykseen valmistautumiseen

2) Tarkistuslista hanketoimijoiden perehdytystilanteeseen yhteisten pelisääntöjen luomista varten

Yhteisillä pelisäännöillä turvataan hankkeessa kehitettyjen uusien tuotteiden juurtumisen ja koko oppilaitoksen yhteisen kehittämisen edellytyksiä!

Klikkaa laivaan!

Järven arkki .fi

